

Agenda

Deze agenda bevat alleen de excursies die worden georganiseerd door het Nationaal beek- en esdorpenland- schap Drentse Aa. Deze excursies staan onder leiding van ervaren Drentse Aa-gidsen. Deelname is gratis en u hoeft zich niet op te geven. Goede wandelschoenen of laarzen aanbevolen.

Het complete en actuele overzicht van alle activiteiten in het gebied vindt u op onze website:

DATUM	THEMA	VERTREKPUNT	VERTREKTIJD
OKTOBER			
Za 8	Schemertocht over het Ballooërveld	Schaapskooi, Balloo	18:00
Za 15	Herfstkleurentocht	Homanshof, Anloo	14:00
Zo 16	Paddestoelen langs het Deurzerdiep	Café de Aanleg, Deurze	14:00
Za 22	Herfst in het beekdal	Café Aling, Loon	10:00
Za 29	Een herfstige ochtendwandeling	Infopaneel weg Gasteren-Loon, Gasterense weg	09:00
NOVEMBER			
Zo 6	Landgoed Terborgh/Evertsbos	Parkeerplaats Pinetum, Anderense weg	14:00
Za 12	Geschiedenis op het Ballooërveld	Schaapskooi, Balloo	14:00
Zo 20	Ontmoet een archeologisch reservaat	Parkeerplaats Kniphorstbosch, fiets(zand)pad richting Annen, recht tegenover de ingang van Landgoed de Schipborg	10:00
Zo 27	Sinterklaaswandeltocht met pepernoten	Café de Aanleg, Deurze	14:00
DECEMBER			
Za 3	Vroege ochtendwandeling	Herberg de Fazant, Oudemolen	08:00
Zo 11	Beekdal Deurzerdiep	Café de Aanleg, Deurze	14:00
Zo 18	Beekdal Loonerdiep	Café Aling, Loon	14:00
Ma 26	Midwinterhoornblazen op de es	Herberg de Fazant, Oudemolen	14:00

Eerste bewonersdag Nationaal beek- en esdorpenlandschap groot succes

Het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentse Aa organiseerde 28 mei haar eerste bewonersdag. 81 bewoners uit de dorpen Eext, Anderen, Balloo, Loon, Rolde, Anreep, Schieven, Nijlande en Deurze volgden in een touringcar een voorlichtingsroute door het gebied. Gedurende de rit kregen zij wetenswaardigheden over het gebied te horen en werden hun vragen beantwoord. Onder leiding van gidsen werden het natuurontwikkelingsgebied de Hooge Maden en het natuurgebied Eexterveld bezocht. Grote verrassing en niet gepland was het bezoek aan de gerenoveerde boerderij Hagenend 13 te Anderen. Een mooi gebaar van de eigenaren, de familie Speulman. Op het moment dat dit blad uitkomt hebben de inwoners van de overige dorpen binnen het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentse Aa de gelegenheid gehad om aan de tweede bewonersdag deel te nemen.

Welkomsborden

In het Samenwerkingsverband Nationale Parken is afgesproken - als onderdeel van de gezamenlijke huisstijl - om aan de grens van een nationaal park borden te plaatsen met daarop de naam ('welkomsborden'). Uit ervaring blijkt dat bezoekers, ondernemers en inwoners hechten aan herkenning van de grenzen van het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentse Aa. In het bestedingenplan 2005 is geld voor de borden gereserveerd. De ANWB zal begin 2006 een start maken met het plaatsen ervan.

Actueel

Colofon

Secretariaat Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentse Aa
Kees Folkertsma, Herman Thije
Postbus 122, 9400 AC Assen
Telefoon: (0592) 365864 / 365860
Fax: (0592) 365422
E-mail: drentscheaa@drenthe.nl
Internet: www.drentscheaa.nl

Redactieadres

Secretariaat Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentse Aa
Redactie Doorstroom
Postbus 122, 9400 AC Assen
Telefoon: (0592) 365683
(Joke Christerus)
E-mail: doorstroom@drenthe.nl

Eindredactie

Henk van den Brink, Noordwolde (Gn)

Redactie

Joke Christerus
André Brasse
Henk van den Brink

Fotografie

André Brasse
(tenzij anders aangegeven)

Vormgeving

Albert Rademaker BNO

Grafische verzorging

Docucentrum, provincie Drenthe

Verspreiding

TPG

Oplage

15.000

© Secretariaat Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentse Aa 2005

Nederland heeft 20 nationale parken

DOORSTROOM

Dorpsomgevingsplannen Anloo, Anderen en Gasteren

In oktober hebben werkgroepen van inwoners van Anderen, Anloo en Gasteren hun dorpsomgevingsplannen aangeboden aan voorzitter Henk van 't Land van het Overlegorgaan van het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa en wethouder Jur Wiersum van de gemeente Aa en Hunze. In deze plannen geven de dorpsgemeenschappen hun eigen visie op de ontwikkeling van hun dorpslandschap. De drie plannen zijn ook werkdocumenten vol concrete projectvoorstellen: van de aanleg van wandelpaden tot de aanpak van dorpshuizen, van parkeerplaatsen tot verbetering van de landbouwstructuur.

Het concept van het Dorpsomgevingsplan is ontwikkeld door de Brede Overleggroep Kleine Dorpen in Drenthe (BOKD) en voor het eerst uitgevoerd in de dorpen Spijkerboor-Annerveen en Buinen, in het kader van het project Dorp 2000aanno in het Hunzedal. Door het maken van een dorpsomgevingsplan krijgen dorpsbewoners in de eerste plaats meer inzicht in wat ze zelf eigenlijk willen. "Daarmee vormt het tevens een krachtig signaal naar de buitenwacht en geeft het een dorp een stevige positie in het overleg met gemeente en andere partners", stelt Gerard Wezenberg van de BOKD. Hij begeleidde de plaatselijke werkgroepen van bewoners in de drie Drentsche Aa-dorpen bij het maken van hun plannen.

Initiatief bij dorpen

De provincie ziet in het Dorpsomgevingsplan een goed instrument om dorpsbewoners meer invloed te geven op het beleid voor hun eigen woonomgeving. Om dezelfde reden stimuleert ook het Overlegorgaan van het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentse Aa het opstellen van dorpsomgevingsplannen. Maar niet de overheid of het Overlegorgaan bepaalt voor welke dorpen een plan wordt gemaakt: dat is aan de dorpen zelf. "Voorwaarde nummer één is dat het dorp zelf iets wil. Naar aanleiding van onze informatieronde in het Drentsche Aa-gebied hebben Anderen, Anloo en Gasteren zich bij ons gemeld. Een tweede voorwaarde is dat er sprake moet zijn van een ruimtelijke problematiek. Als het alleen om een dorpsommetje gaat hoeft je niet een heel dorpsomgevingsplan op te tuigen. Verder moet de gemeente natuurlijk bereid zijn om mee te werken aan het maken van een dorpsomgevingsplan en de uitvoering van goede voorstellen."

Belevingsonderzoek

Het opstellen van een dorpsomgevingsplan vraagt immers nogal wat van de bewoners. Om te beginnen moest in elk dorp een werkgroep worden gevormd van bewoners die de kar wilden trekken. Daarna kon de eerste fase van start gaan: het 'belevingsonderzoek'. Daarin is op een methodische manier in beeld gebracht hoe bewoners tegen hun eigen omgeving aankijken: wat ze mooi en lelijk vinden, wat ze willen behouden of veranderen. Er waren verschillende groepsactiviteiten waarvoor bewoners zich konden inschrijven, zoals een dorpshuisdiscussie, een rollenspel en een historische excursie onder leiding van kenners uit het dorp zelf. De uitkomsten zijn naast elkaar gelegd, thematisch geordend en met de bewoners besproken. "In alle drie dorpen bleken bewoners veel meer opvattingen te delen dan ze zelf aanvankelijk dachten", vertelt Wezenberg. "Van de vermeende kloof tussen de autochtone bewoners en 'import' bleek bijvoorbeeld maar weinig."

Confrontatie

De uitkomsten van het belevingsonderzoek zijn vertaald in een 'lokaal programma': de wensen van de bewoners voor wat er met hun omgeving moet gebeuren. Dit is vervolgens vergeleken met het 'gebiedsprogramma': het geheel aan ontwikkelingen en beleidsplannen dat op de dorpen af komt. "Je probeert het namelijk ook een reëel plan te laten zijn", legt Wezenberg uit. "Het heeft geen zin om er voorstellen in te zetten waarvan je bij voorbaat weet dat ze kansloos zijn." Deze confrontatie heeft niet alleen op papier plaatsgevonden maar ook 'in het echt': op uitnodiging van de werkgroepen kwamen ambtenaren van gemeente en provincie in elk dorp het beleid uitleggen.

Dorpen en landbouw

De drie dorpen verschillen van elkaar wat betreft de positie van de landbouw. Anderen is echt een agrarisch dorp met nog landbouwbedrijven binnen de kom. In Gasteren is de landbouw niet alleen uit het dorp zelf maar uit een groot deel van het dorpsgebied verdwenen. Ondanks deze verschillen zijn de dorpsomgevingsplannen opvallend eensluidend over de landbouw: de bewoners van alle drie de dorpen willen dat hun omgeving een agrarisch cultuurlandschap blijft en dat kan alleen als er boeren blijven. Daarom vinden zij dat boeren de ruimte moeten krijgen om hun bedrijf te ontwikkelen. De volgende vraag is om wat voor landbouw het dan moet gaan. Daar beginnen de antwoorden uiteen te lopen. De combinatie met agrarisch natuur- en landschapsbeheer lijkt voor de hand te liggen. Veel boeren zijn daar echter niet zo voor te porren omdat het domweg niet loont. Volgens Gerard Wezenberg is het alleen al winst dat de discussie is gevoerd: "Boeren vonden het hartverwarmend om te merken dat mensen oprecht betrokken waren bij de landbouw." Bovendien zijn er ook wel degelijk concrete voorstellen in de plannen terechtgekomen. Zo zijn in Anloo locaties voor nieuwe boerderijen aangegeven en is in Gasteren een plan voor landschapsbeheer door een akkerbouwbedrijf geformuleerd. In Anderen is tijdens de voorbereiding van het plan al bereikt dat het project rond de hermeandering van het Rolderdiep is verbreed met landbouwdoelstellingen en dat agrarische leden van de werkgroep werden opgenomen in de projectgroep Rolderdiep.

Dorpsommetjes

Dorpsbewoners zijn ook recreanten in eigen omgeving. De mogelijkheden om direct vanuit huis ommetjes te maken dragen bij aan het woongenot. De drie dorpen zijn naar verhouding al goed bedeed met dergelijke kleinschalige wandelmogelijkheden. Toch zijn er rond elk dorp nog wel wat ontbrekende verbindingen die kunnen worden ingevuld, en kan hier en daar de verkeersveiligheid beter. In elk plan staan voorstellen hiervoor.

Foto: Henk Stadman

Recreatie beheersbaar houden

Dat de recreatie steeds belangrijker wordt voor het Drentsche Aa-gebied, daarover is iedereen het wel eens. Die recreatie moet wel kleinschalig blijven en bij het gebied passen, zegt het Overlegorgaan in het BIO-plan en de bewoners beamen dat. Maar wat dat dan inhoudt is minder vanzelfsprekend. Op dit punt leggen de dorpen verschillende accenten. De inwoners van Gasteren zijn het meest terughoudend. Zij zijn ervoor beducht dat het groeiend aantal bezoekers de woonkwaliteit aantast. In en rond de Gasterse Duinen is het in de weekends nu al zo druk dat de bewoners zelf liever ergens anders gaan wandelen of een moment doordeweeks kiezen. De bewoners van Anderen en Anloo leggen meer de nadruk op de kansen die recreatie biedt. Het kan een welkome versterking van de dorps-economie zijn. Door zelf het aanbod te bepalen willen zij de recreatie beheersbaar houden.

Na de ijking aan het 'gebiedsprogramma' schreven de werkgroepen met deskundige begeleiding het eigenlijke plan en zetten zij de ideeën op kaart. Aan het plan zijn voorstellen voor uitvoering gekoppeld. Sommige zijn kleine, relatief eenvoudige maatregelen, zoals de aanleg van een wandelpad of het herstel van een veenput, maar er zijn ook grote projecten bij zoals boerderijverplaatsing of verkeersveilige inrichting van wegen. Soms zijn het suggesties die verder moeten worden uitgewerkt, zoals de ideeën over het functioneren van de dorpshuizen.

Vervolg

"De plannen hebben in ieder geval het effect dat de bewoners meer greep op de materie hebben gekregen en weten wat ze zelf willen. Maar als het daar bij blijft, is het plan vruchteloos", stelt Wezenberg. "Het vervolg is minstens zo belangrijk." Wat er van de plannen wordt uitgevoerd hangt af van de daadkracht van de dorpsbewoners zelf, de medewerking van de gemeente en andere partners en natuurlijk van het geld dat er beschikbaar komt. Garanties zijn er niet, maar gezien de steun van de provincie en het Overlegorgaan is het niet waarschijnlijk dat de plannen in een la belanden. Hoopgevend zijn de ervaringen in Spijkerboor en Buinen. Daar is inmiddels al een groot deel van de projectvoorstellen daadwerkelijk uitgevoerd.

Dorpshuizen

Het dorpshuis heeft een spilfunctie in het sociale leven in kleine dorpen. Anderen, Anloo en Gasteren hebben elk hun dorpshuis, maar geen van de drie voldoet aan alle wensen. Toen dit bij de voorbereiding van de plannen naar voren kwam, heeft de gemeente de drie dorpen aangemeld voor een haalbaarheidsstudie in het kader van een provinciaal pilotproject Multifunctionele Dienstencentra. Daarbij wordt onder meer gekeken naar de mogelijkheden voor onderlinge samenwerking. Het uitgangspunt is dat de dorpshuizen alle een basisvoorziening blijven voor het verenigingsleven en dat daarnaast elk dorpshuis zich op een bepaalde voorziening profileert, zoals sport, jeugdwerk of educatie.

Temidden van landbouwgronden, bos en heide ligt Gasteren: van oorsprong een echt agrarisch dorp waar iedereen leefde van de landbouw. Dat is inmiddels wel veranderd. Veel grond heeft een andere eigenaar gekregen. Zo is veel natuurgebied rond het dorp in beheer bij Het Drentsche Landschap en bij Staatsbosbeheer. Er zijn nog drie full-time boeren en enkele hobbyboeren. Veel boerderijen in het dorp hebben alleen nog een woonfunctie.

Gasteren

Boermarke

“De boermarke heeft nog de brinken, het sportveld en een paar percelen akkergrond in eigendom”, vertelt Harm Reinders.

Hij groeide op met vergaderingen van de boermarke aan de keukentafel: zijn grootvader was bestuurslid, en later zijn vader. Inmiddels is hij zelf in hun voetsporen getreden. “Al vijftig jaar vergadert de boermarke precies op deze plek, aan de Brink 7. De eiken zijn geplant in de jaren zestig van de vorige eeuw, maar het waren er zoveel dat de brink in een bos dreigde te veranderen. Daarom zijn vier jaar geleden 29 eiken gekapt en vorig jaar nog eens 20. En nog steeds kun je niet zien dat er bomen verdwenen zijn”.

De boermarke is nog steeds actief. Ze is bijvoorbeeld de belangrijkste schakel tussen de landeigenaren en de jachtvereniging. De opbrengst van het verhuren van de grond komt geheel ten goede aan de boeren. Zij kunnen namelijk voor een gereduceerd tarief de landbouwmachines huren die daarvan gekocht worden.

Zwienwegen

Met het terugtreden van de landbouw zijn er nogal wat nieuwe mensen in het dorp komen wonen. “Gelukkig is een groot deel betrokken bij wat er in het dorp gebeurt. Dat zie je bijvoorbeeld tijdens het jaarlijkse zomerfeest. Bijna iedereen draagt daar op een of andere manier aan bij. We hebben dan drie dagen feest waarbij er voor jong en oud van alles te doen is. Dat varieert van spelletjes voor de jeugd tot de markt en braderie op zondag. Het hoogtepunt is voor veel mensen het zwienwegen, waarbij je kunt raden hoe zwaar het varken is.”

Opengebroken straten

De Stichting Dorpsbelangen is op andere fronten actief. Zo vertegenwoordigt ze het dorp richting gemeente en speelt ze een belangrijke rol bij het dorpsomgevingsplan [zie elders in deze Doorstroom]. “Hierdoor is ook de verkeerswerkgroep ontstaan, een groep bewoners die nauw betrokken is geweest bij de plannen voor de verbetering van de verkeersveiligheid in het dorp”, legt Reinders uit.

Dat er aan de verkeerssituatie gewerkt wordt kan niemand ontgaan. Momenteel liggen de doorgaande straten open. De bewoners houden nauwlettend in de gaten of ze hun auto wellicht tijdelijk ergens anders moeten parkeren om het dorp nog uit te kunnen. Enkele bedrijven zien door de overlast minder klanten komen. “Het is nu erg behelpen, maar als straks alles achter de rug is krijgen we daar wel iets moois voor terug. Zelfs de straatverlichting wordt aangepakt. Met hard rijden is het straks gedaan. Dan mag je in delen van het dorp nog maar dertig.”

Verkeersdrukte

Niet alleen de dorpsbewoners maar ook passanten weten de wegen dan weer te vinden. In de ochtend- en avondspits gaat er heel veel autoverkeer door het dorp. Gasteren ligt namelijk precies op de sluiproute tussen Assen en Veendam. Daarnaast trekt het dorp veel bezoekers door zijn centrale ligging in het Drentsche Aa-gebied,

Dorp in beeld

met veel natuur, fiets- en wandelmogelijkheden rondom. Het beroemde Pieterpad loopt door het dorp.

Ijsbaan

Moeilijk te vinden voor niet-ingewijden, maar op een prachtige locatie, ligt de ijsbaan: voor veel bewoners de trots van het dorp. Niet voor niets worden er vaak trouwfoto's gemaakt. In de oorlogsjaren is de baan door de bewoners met de schop gegraven. Hij ligt ingeklemd tussen twee veengebiedjes. Destijds had iedere inwoner van het dorp een eigen stukje veen om daar te kunnen baggelen. Turf was een belangrijke brandstof. Nu is het grootste gedeelte in handen van Het Drentse Landschap. Een gedeelte van de ijsbaan is nog in bezit van een aantal particulieren.

Dorpshuis

In 1997 hebben de bewoners nog een keer samen de handen uit de mouwen gestoken, dit keer om eigenhandig het dorpshuis te bouwen. Een aannemer plaatste het casco, maar de bewoners bouwden het verder af. Over betrokkenheid gesproken!

Tichelhoes

Tussen veldnamen als Smalbroeken, Ossebroeken en Koebroeksveld valt de naam Tichelhoes op als apart. Tichelhoes is een stukje land aan de rand van het Balloërveld, naast het dal van het Smalbroekenloopje. Er valt niet zoveel te zien. Twee groepjes struikgewas op wat bulten aan de rand van het bouwland, dat is alles. Er is in Noord-Drenthe ook een Tichelwerk, dat aan het Peizerdiep ten noorden van Roden ligt, vlakbij de Kleibosch. Tichelhoes en Tichelwerk hebben dezelfde historie gemeen: in de Middeleeuwen is hier klei gewonnen, die ter plaatse in veldovens gebakken werd tot baksteen. 'Tichelen' is klei afgraven voor de steen- of pannenbakkerij. Van de locatie Tichelhoes wordt gezegd, dat de gebakken steen gebruikt is bij de kerk van Rolde. Daar is na twee houten kerkjes omstreeks 1200 een Romaanse bakstenen kerk gebouwd. Het zou dus kunnen, want andere kandidaten voor de baksteenbouw zijn er niet. Verder hult het

Apart

Opmerkelijke zaken in het Drentsche Aa-gebied

Tichelhoes zich in het duister.

Van Tichelwerk aan het Peizerdiep is meer bekend. De monniken van het Aduarder klooster exploiteerden hier kleigaten in de potklei, waar in de veldovens dikke stenen, de 'kloostermoppen', werden gebakken. De producten gingen per vaarweg naar de bouwplaats. In de zestiende eeuw kwam het tichelwerk in bezit van een voorname familie, die het tot in de achttiende eeuw beheerde. De boerderij Tichelwerk staat op een hoogte, bestaande uit misbaksels van de steenbakkerij. De naam Tichelwerk komt ook voor bij de (voormalige) groeven in fossiele klei bij Ootmarsum, Borne, Hengelo en Neede. In Limburg bestaat sinds eeuwen een kleiwarenindustrie; de plaatsnaam Tegelen is ontleend aan het Latijnse 'tegula' (tegel).

De steenfabrieken in Groningen (en die paar in Drenthe) zijn eveneens tichelwerken. Tussen 1700 en 1900 werkten veel Duitse trekarbeiders op deze steenbakkerijen, vooral mannen uit het vorstendom Lippe. Deze 'Lipskers' hadden heel lang een soort monopolie op dit werk. Via een 'tichelbode' konden de fabrikanten ('tichelheren') werkkrachten uit Lippe bestellen. Een geestelijke uit het vaderland reisde rond om te zien of het de trekarbeiders goed ging. In het Tichelhoes is het nooit zover gekomen.

Jan Tuttel

Recreatieondernemers zijn de ambassadeurs van het Drentsche Aa-gebied. Zij zijn veelal de eersten die van gasten de vraag krijgen: wat is er in dit gebied allemaal te zien en te doen? Om hen in staat te stellen op die vraag goede antwoorden te geven bereidt de organisatie van het nationaal beek- en esdorpenlandschap een speciale cursus voor. Dit najaar gaat de proefversie van start.

Gebiedscursus voor recreatieondernemers

Doel van de cursus is in de eerste plaats ondernemers te scholen in kennis van hun omgeving, het Drentsche Aa-gebied. "De meeste ondernemers kunnen wel de bezienswaardigheden noemen in een straal direct rond het bedrijf, maar ze weten vaak veel minder van de bredere omgeving", is de ervaring van André Brasse, coördinator voorlichting en educatie van het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa. Brasse heeft de cursus opgezet in samenwerking met een 'klankbordgroep' van vijf recreatieondernemers uit het gebied. Diezelfde ondernemers, aangevuld met de leden van 'De boer als gastheer', gaan de proefversie van de cursus volgen. Aan de hand van hun ervaringen wordt de cursus zodanig bijgesteld, zodat uiteindelijk een product ontstaat dat precies aansluit bij de behoefte van de doelgroep. In het voorjaar van 2006 kan de cursus dan breed aan ondernemers in het gebied worden aangeboden.

Landschap 'lezen'

De cursus bestaat uit vier bijeenkomsten en een excursie. De deelnemers leren hoe het landschap van de Drentsche Aa in elkaar zit. Uiteraard is er veel aandacht voor de cultuurhistorie en de natuur. Maar de deelnemers krijgen ook praktische informatie over het aanbod aan recreatieve voorzieningen, activiteiten en organisatie in het hele gebied. Zij houden aan de cursus een powerpointpresentatie over, een gastenmap vol informatie en een aparte ondernemersmap met allerlei adressen en andere praktische informatie. De inhoud van de mappen zal regelmatig worden geactualiseerd.

Netwerk

Via de cursus verwacht André Brasse ook te bouwen aan een netwerk van ondernemers. "Zij leren ons kennen en wij hen. En wat minstens zo belangrijk is: ondernemers leren elkaar kennen. Je ziet nu al vormen van samenwerking ontstaan doordat onder-

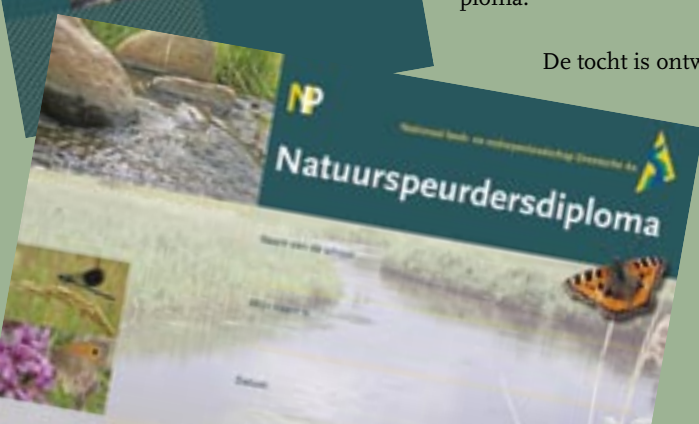

Natuurspeurderstocht

Op 6 oktober is het eerste speciale Drentsche Aa-onderwijsproject van start gegaan. Leerlingen van Openbare basisschool De Triangel uit Nieuw Annerveen legden een natuurspeurderstocht af in de omgeving van Oudemolen. Na afloop kregen ze het natuurspeurdersdiploma uit handen van gedeputeerde Ali Edelenbosch van de provincie Drenthe. De natuurspeurderstocht is het eerste project van een educatief programma voor het Nationaal beek- en esdorpenlandschap, dat de komende jaren vorm moet krijgen.

De natuurspeurderstocht is bestemd voor de bovenbouw van de basisschool. Kinderen maken de tocht onder begeleiding van speciale gidsen. Onderweg maken ze opdrachten, zoals blaadjes en vruchten verzamelen, planten en vogels benoemen en kijken waar het beekwater heen stroomt. Op die manier leren ze iets over de natuur van het gebied. Alle kinderen die de tocht afleggen krijgen het Drentsche Aa natuurspeurdersdiploma.

De tocht is ontwikkeld door het IVN-Consulentschap Drenthe, dat veel ervaring heeft met soortgelijke natuur- en milieueducatieve activiteiten elders in de provincie. Dit jaar is de tocht aangeboden aan basisscholen in de gemeente Aa en Hunze. In totaal doen in oktober zo'n tweehonderd kinderen van negen verschillende scholen mee aan het programma. In de volgende jaren komen andere scholen in en rond het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentse Aa-gebied aan de beurt. Natuur is als eerste thema gekozen, maar het is de bedoeling dat er voor andere thema's zoals landbouw en cultuurhistorie in de toekomst soortgelijke projecten worden uitgevoerd.

Eerste vier deelprojecten van start

Tien kansen voor het Deurzerdiep

Werk in uitvoering

nemers van elkaar zien waar ze mee bezig zijn en hoe ze op de activiteiten van anderen kunnen aansluiten.” Daarmee is de cursus tevens een opstap naar de vorming van het ‘levend bezoekersnetwerk’.

‘Tien kansen voor het Deurzerdiep’. Onder die naam worden de komende jaren tien projecten uitgevoerd in het beekdal van het Deurzerdiep aan de oostkant van Assen. De beek, nu nog een strak afwateringskanaal, krijgt een natuurlijker aanzien. Tegelijk worden de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het gebied versterkt en krijgen de bewoners van Assen nieuwe mogelijkheden om dicht bij huis in de natuur te recreëren. Deze zomer is de uitvoering van de eerste vier projecten begonnen.

Het Deurzerdiep is één van die beeklopen van het Drentsche Aa-systeem die in de jaren zestig van de vorige eeuw hun oorspronkelijke karakter hebben verloren. Met het huidige project wordt de ‘normalisering’ uit die tijd in zekere zin ongedaan gemaakt. Het streven naar een meer natuurlijke waterhuishouding was voor de initiatiefnemers Staatsbosbeheer en Waterschap Hunze en Aa’s de belangrijkste aanleiding voor het actieplan ‘Tien kansen voor het Deurzerdiep’. Maar het project houdt veel meer in. Landschap, milieu en woonomgeving krijgen een kwaliteitsimpuls. Vanuit het beekdal wordt de natuur als het ware weer de stad in gebracht.

Deurzerdiep-Noord en -Zuid

In het deelproject Deurzerdiep-Noord en -Zuid zitten de meest ingrijpende werkzaamheden. Delen van het Deurzerdiep veranderen van een strak afwateringskanaal in een stroom met natuurvriendelijke oevers, plasbermen en poelen. Door het dempen van sloten en greppels ontstaat een meer natuurlijk watersysteem. Aan de westkant van het Deurzerdiep-Noord worden twee laagtes gegraven en de westkade wordt minder steil gemaakt. Voor het Deurzerdiep-Zuid staat het aansluiten van een waterloopje op een oude meander gepland.

Dijkveld

Het voormalige heideterrein Dijkveld tussen de Asser wijk Marsdijk en het dorp Loon wordt ingericht als nieuw natuurgebied, waar recreanten naar hartelust kunnen rondstruinen. Een vroegere slenk wordt hersteld. De natuur mag in dit deelgebied haar gang gaan. Grazende dieren houden het landschap open.

Ecologische verbinding Deurzerdiep-Geelbroek

In de omgeving van Anreep wordt de natuurlijke relatie tussen het Deurzerdiep en het Anreepdiep hersteld. Na aankoop van de omliggende landbouwpercelen wordt het waterpeil verhoogd. Het gebied gaat fungeren als natte ecologische verbindingzone tussen het Deurzerdiep en het natuurgebied Geelbroek.

Horstmaat

De Horstmaat, een polder ten oosten van het Deurzerdiep, krijgt een hogere grondwaterstand en verandert in een nat natuurgebied. Het kleinschalige karakter van het beekdal en de samenhang met de beekdalrand worden versterkt, en voor recreanten wordt de historische veldschans het ‘Poepenhelmeltje’ beter bereikbaar gemaakt.

Rol bewoners

Omdat de herinrichting van het Deurzerdiep niet in de laatste plaats is bedoeld voor de bewoners van de omgeving, zijn zij nadrukkelijk bij de plannen betrokken. Tijdens verschillende bijeenkomsten maakten zij in groten getale gebruik van de mogelijkheid om hun ideeën in te brengen. Deze zijn verwerkt in de uiteindelijke plannen.

Betrokken partijen

Naast de beide initiatiefnemers zijn bij de uitvoering de gemeenten Assen en Aa en Hunze, het Recreatieschap Drenthe, de landinrichtingscommissie Drentsche Aa en de provincie betrokken. Het project past binnen de doelstellingen van het Nationaal beek- en esdorpenlandschap en daarom heeft het Overlegorgaan zich ingezet voor het vinden van financiering. Een groot deel van de projectkosten, in totaal ruim 2,8 miljoen euro, wordt betaald door het Rijk (onder andere uit SGB-, POP- en ICES-gelden). Ook de provincie, de gemeente Assen, het waterschap Hunze en Aa’s en Staatsbosbeheer dragen financieel bij. De oplevering van het volledige project staat gepland in 2007.